

Onderwijs en corona: afstandsregels, mondkapjes, zelftesten en BCO

Bijlage bij adviesbrief n.a.v. 123e en 124e OMT

Erratum: Bijlage aangepast i.v.m. inconsistenties met de OMT-adviesbrief

RIVM

A. van Leeuwenhoeklaan 9

3721 MA Bilthoven

Postbus 1

3720 BA Bilthoven

www.rivm.nl

T 030 274 70 00

lci@rivm.nl

Vraagstelling VWS

Primair en voortgezet onderwijs

- Kan de **veiligeafstandsnorm** tussen leerlingen en personeel – gegeven de praktische belemmeringen die dit meebrengt – vanaf de start van het nieuwe schooljaar (23 augustus) verantwoord worden losgelaten?
- Kan daarnaast de **mondkapjesplicht** op de gangen in het voortgezet onderwijs vanaf de start van het nieuwe schooljaar (23 augustus) verantwoord worden losgelaten, zoals benoemd in uw eerdere advies n.a.v. het 116e en 117e OMT?
- Is een **sectorspecifiek zelftestbeleid** nodig voor het primair en/of voortgezet onderwijs? Zo ja, welk zelftestbeleid (preventief en/of risicogericht c.q. n.a.v. een uitbraak) is het meest wenselijk in deze sectoren (o.a. met inachtneming van de testbereidheid)? Onder welke condities kan het zelftestbeleid in het primair en/of voortgezet onderwijs komen te vervallen?

Middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs

- De veiligeafstandsnorm leidt ertoe dat studenten in het mbo en hoger onderwijs sinds de start van de coronacrisis slechts zeer beperkt onderwijs op locatie krijgen. Kan de **veiligeafstandsnorm** – gegeven de beschermingsgraad voor de leeftijdsgroep 18-24 en de grote waarde van fysiek onderwijs voor de ontwikkeling, studievoortgang en het welzijn van studenten – worden losgelaten voor het mbo en hoger onderwijs? Zo ja, kan dit met ingang van 16 augustus (t.b.v. de studiegerelateerde introductieactiviteiten) of wordt dit geadviseerd met ingang van het nieuwe studiejaar (de week van 1 september)?
- Kan het OMT reflecteren op het effect op de naleving van de veiligeafstandsnorm buiten deze onderwijsinstellingen, indien deze norm voor deze doelgroep in het onderwijs wordt losgelaten?
- Zelftesten kunnen worden ingezet om de continuïteit van het onderwijs te waarborgen. Is een **sectorspecifiek testbeleid** nodig voor het mbo en/of hoger onderwijs? Zo ja, in hoeverre wordt het continueren van het huidige reeds bekende preventieve zelftestbeleid dan geadviseerd? Onder welke condities kan het zelftestbeleid in het mbo en/of hoger onderwijs komen te vervallen?

Advies

Gezien het belang van onderwijs voor het cognitieve, emotionele en sociale welzijn van kinderen, adolescenten en jongvolwassenen heeft het onderwijs voor het OMT de hoogste prioriteit om zonder restricties volledig open te gaan. Het OMT adviseert daarom het voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs en universitair onderwijs zonder enige restricties te openen als er twee weken verstreken zijn nadat de vaccinaties aan iedereen die dat wil gegeven zijn (zie OMT adviesbrief).

Dit advies houdt in dat *binnen onderwijsinstellingen* dan alle restricties wegvallen, maar dat zij daarbuiten wel blijven gelden, ook voor studenten en leerlingen. Naar verwachting ligt dit moment van versoepelen op 19 september (en praktisch gezien maandag 20 september).

In periode tussen de start van het school-/studiejaar en de volledige versoepeling kunnen er nog clusters ontstaan in het onderwijs. Daarom adviseert het OMT om tot die tijd een aantal maatregelen in stand te houden.

De wens om de 1,5 meter per 16 augustus helemaal los te laten ten behoeve van introductieactiviteiten is invoelbaar. Echter, dit kan een risico betekenen door een toename van verspreiding van SARS-CoV-2 in de studentenpopulatie, waarbij een nieuwe piek (intro-piek) kan ontstaan. Het OMT bevestigt haar eerder op dit onderwerp gegeven advies in OMT 122.

Algemene basismaatregelen

Een aantal algemene maatregelen blijft in het komende school-/studiejaar gelden in het onderwijs. Voor leerlingen, studenten en medewerkers in het onderwijs geldt – net als voor anderen – dat men bij klachten thuisblijft en zich laat testen bij de GGD.

Het is van belang dat het duidelijk blijft voor iedereen dat testen bij klachten noodzakelijk blijft, ook voor mensen die gevaccineerd zijn. Deelname aan het onderwijs is pas mogelijk als de test bij de GGD negatief is. In het komende herfstseizoen zal dit betekenen dat er regelmatig leerlingen, studenten en medewerkers (tijdelijk) thuis zijn in afwachting van de testuitslag. Het voorlopig ook beschikbaar blijven houden van afstandsonderwijs voor leerlingen en studenten die door omstandigheden niet fysiek aanwezig kunnen zijn is van belang. Voor kinderen tot en met 12 jaar geldt dat zij met verkoudheidsklachten (zoals loopneus, neusverkoudheid, niezen en keelpijn) en als ze af en toe hoesten, wel naar opvang en school mogen komen, omdat deze klachten een lage voorspellende waarde hebben voor COVID-19 in deze leeftijdsgroep, zie ook: [Handreiking bij neusverkouden kinderen | LCI richtlijnen \(rivm.nl\)](#).

Ook andere, algemene maatregelen blijven gelden in het onderwijs. Denk hierbij aan goede ventilatie en hygiëne (handen wassen, hoesthygiëne).

Overgangsfase

Omdat in de periode tussen start van het school-/studiejaar en de volledige versoepelingen in het onderwijs, nog niet alle leerlingen en studenten die dat willen al volledig gevaccineerd zijn, betekent het fysiek openen van onderwijsinstellingen wel een risico op verspreiding van het

virus. Het gevolg hiervan kan zijn dat – door het ontstaan van uitbraken en clusters – leerlingen en studenten onderwijs moeten missen, wat onwenselijk is.

Door tot die tijd een aantal aanvullende maatregelen, zoals die tot voor de zomervakantie van toepassing waren, te handhaven, kan het risico op verspreiding van SARS-CoV-2 in het onderwijs worden beperkt.

Door het preventief zelftesten in stand te houden wordt transmissie sneller opgespoord en kunnen uitbraken in het onderwijs voorkomen worden. In lijn met het aanhouden van het zelftesten zou daarbij ook de mondkapjesplicht gehandhaafd kunnen blijven in het VO.

Zelftesten

Op dit moment is er een preventief zelftestbeleid in de kinderopvang, het PO en het VO voor medewerkers, waarbij zij zich tweemaal per week zelf kunnen testen. Voor leerlingen en studenten is er preventief zelftestbeleid voor het VO, MBO, HBO en WO. Het doel hiervan is om snel mogelijke infecties op te sporen en zo verdere transmissie te voorkomen naar collega's en (mede)leerlingen. Het zelftesten draagt bij op het zicht op het virus en vroegtijdige identificatie van besmettingsgevallen, hetgeen juist bij het starten van het school- of studiejaar – wanneer er veel mensen terugkomen van vakantie en er veel nieuwe contacten ontstaan – van meerwaarde is.

Door de niet-gevaccineerde/niet-immune leerlingen en studenten de mogelijkheid van zelftesten aan te bieden, kan in deze groep – die meer risico loopt om besmettelijk te zijn of worden – snel infecties worden gedetecteerd, al voordat zij klachten hebben. Vooral op scholen waar (nog) een lage vaccinatiegraad is, kan dit een effect hebben op de verspreiding van het virus en het ontstaan van een uitbraak.

Benadruk het belang van het tweemaal per week preventief zelftesten en houd dit in stand tot het moment dat alle restricties in het onderwijs losgelaten kunnen worden voor de volgende groepen als zij nog niet als immuun kunnen worden beschouwd:

- personeel in de kinderopvang, het PO en VO;
- leerlingen en studenten in het VO, MBO, HBO en WO.

Uiteraard is deelname vrijwillig, en hoeft hierbij niet gevraagd te worden naar de vaccinatiestatus van de leerling of student. Bij klachten blijft het advies om te testen via de GGD.

In het VO wordt nu naast het preventief zelftesten, ook gebruik gemaakt van risicogericht zelftesten voor (niet-immune) leerlingen en personeelsleden die een overig, niet nauw contact zijn van een index. Dit risicogerichte zelftesten heeft weinig tot geen meerwaarde boven het preventief zelftesten, zo blijkt uit een modelleringstudie van het UMCU. Het advies is dan ook om in het VO alleen in te zetten op het preventief testen, en het risicogericht zelftesten te laten vervallen.

Bij een toenemende immuniteit zal de relatieve bijdrage van (preventieve) zelftesten op de reductie in transmissie steeds geringer worden. Daarom is het advies om hiermee te stoppen als er twee weken verstreken zijn nadat de vaccinaties aan iedereen die dat wil gegeven zijn.

Voor immune personen is de noodzaak om mee te doen met preventief zelftesten in deze setting minder stringent; niet alleen lopen zij veel minder risico om ziek te worden, ook is de kans dat zij besmettelijk

worden veel kleiner dan bij mensen die geen of onvoldoende afweer hebben tegen SARS-CoV-2. Voor immune personen geldt natuurlijk wel het advies om bij klachten thuis te blijven en bij de GGD te testen, ook bij milde klachten.

In de communicatie is het van belang om mensen die nog onvoldoende beschermd zijn, aan te moedigen om mee te doen met het preventief zelftesten. Omdat voor onderwijsinstellingen niet duidelijk is wie wel en wie niet gevaccineerd is, kan bij de uitreiking van zelftesten hier geen onderscheid in gemaakt worden.

Versoepelen adviezen voor nauwe contacten in de kinderopvang en het primair onderwijs

Een belangrijk doel van het bron- en contactonderzoek is het stoppen van verdere transmissie rondom een bekende besmettelijke index, doordat de contacten in quarantaine gaan. In het primair onderwijs en de kinderopvang worden nu alle kinderen in een groep aangemerkt als nauw contact van een index. Omdat niet-immune nauwe contacten een quarantaineadvies krijgen, betekent bovenstaande dat bij één kind in een groep op de kinderopvang of in het PO vrijwel de hele groep een quarantaineadvies krijgt. Alleen kinderen die als immuun worden beschouwd (in deze leeftijdsgroep zijn dat kinderen die COVID-19 hebben doorgemaakt <6 maanden geleden) hoeven niet in quarantaine en krijgen geen testadvies.

Als de meeste volwassenen (medewerkers, ouders, grootouders) en ook adolescenten (medewerkers, stagairs, broers en zussen) gevaccineerd zijn, is de kans op transmissie van kinderen <13 jaar naar hun omgeving, en met name naar oudere leeftijdsgroepen, veel kleiner geworden. Wel blijft het mogelijk dat kinderen elkaar besmetten. Bij kinderen verloopt een SARS-CoV-2-infectie over het algemeen mild. Het is de vraag of het proportioneel is om hiervoor een hele klas in quarantaine te zetten en daarmee het onderwijs voor kinderen te onderbreken.

Het OMT is van mening dat de BCO-adviezen voor de nauwe contacten in de kinderopvang en het PO ook versoepeld kunnen worden als er twee weken verstreken zijn nadat de vaccinaties aan iedereen die dat wil gegeven zijn, waarbij bij een enkele besmetting in de kinderopvang en het PO niet de hele groep een quarantaine en testadvies krijgt. Bij uitbraken (ook in het VO, MBO, HBO en WO) zal de GGD aanvullende adviezen geven, zoals gebruikelijk.

Vaccinatie

Tot slot adviseert het OMT om vaccinatie aan adolescenten en jongvolwassenen zo laagdrempelig mogelijk aan te bieden, waarbij vaccinatie bereikbaar is (afstand) en goed toegankelijk (vrije inloop).